

Przedmiot; Biznes i Zarządzanie

Wymagania edukacyjne dla klas drugich w XII LO na rok szkolny 2025/26 .

Poziomy wymagań;

1. Poziom wymagań koniecznych (**K**) – obejmuje wiadomości i umiejętności, które umożliwiają uczniowi świadomy udział w lekcji, a także wykonywanie przez ucznia prostych zadań związanych z życiem codziennym i podejmowaniem decyzji ekonomicznych.
2. Poziom wymagań podstawowych (**P**) – określa wiadomości i umiejętności ważne i najbardziej uniwersalne, stosunkowo łatwe do opanowania i używania w życiu codziennym, mające znaczenie dla podejmowanych decyzji i działań ekonomicznych oraz niezbędne do kontynuowania nauki na poziomach wyższych.
3. Poziom wymagań rozszerzających (**R**) – dotyczy wiadomości i umiejętności trudniejszych, wspierających tematy podstawowe, umożliwia zrozumienie pewnych procesów ekonomicznych oraz związanych z nimi społecznych. Pośrednio mogą być użyteczne w pozaszkolnej działalności ucznia.
4. Poziom wymagań dopełniających (**D**) – zakłada opanowanie pełnego zakresu treści kształcenia. Określa wiadomości i umiejętności trudne do przyswojenia, złożone oraz o charakterze problemowym, co umożliwia uczniom analizę różnorodnych procesów ekonomicznych i ich samodzielne poznawanie. Wymagania te są zaliczane najczęściej do wyższych kategorii celów kształcenia.
5. Poziom wymagań wykraczających (**W**) – obejmuje wiadomości i umiejętności wykraczające poza treści zawarte w podręczniku. Dotyczy zagadnień bardziej złożonych i twórczych naukowo, dyskusyjnych i niejednoznacznych.

Stopnie szkolne;

Ocena **niedostateczna** – uczeń nie opanował treści koniecznych, podstawowych, co nie pozwala mu zrozumieć podstawowych , najprostszych mechanizmów ekonomicznych.

Ocena **dopuszczająca** – uczeń przyswoił sobie treści konieczne , podstawowe, jest w stanie przy pomocy nauczyciela nadrobić braki w podstawowych umiejętnościach i wiedzy.

Ocena **dostateczna** - uczeń przyswoił sobie treści podstawowe, jest w stanie z niewielką pomocą nauczyciela nadrobić braki, rozwiązać podstawowe problemy. Analizuje również proste zależności, próbuje porównywać , wnioskować i zajmować określone stanowisko.

Ocena **dobra** - uczeń przyswoił sobie w pełni treści podstawowe oraz treści rozszerzające, właściwie stosuje terminologię przedmiotową, dość aktywnie uczestniczy w zajęciach oraz stosuje wiadomości i umiejętności nabyte w sytuacjach typowych wg wzorów znanych z

lekcji i podręcznika. Potrafi też rozwiązywać samodzielnie typowe problemy z wykorzystaniem poznanej terminologii i metod. Ponadto samodzielnie potrafi pracować z podręcznikiem i materiałami źródłowymi.

Ocena **bardzo dobra** - uczeń przyswoił sobie treści podstawowe , rozszerzające i dopełniające. Opanował i zrozumiał terminologię przedmiotu , potrafi się nią swobodnie i ze zrozumieniem posługiwać. Taki uczeń potrafi samodzielnie interpretować zjawiska ekonomiczne i związane z nimi społeczne, oraz diagnozować i oceniać je, bronić swoich poglądów używając logicznych argumentów.

Ocena **celująca** - uczeń przyswoił sobie treści podstawowe , rozszerzające i dopełniające. Opanował i zrozumiał terminologię przedmiotu , potrafi się nią swobodnie i ze zrozumieniem posługiwać. Taki uczeń potrafi samodzielnie interpretować zjawiska ekonomiczne i związane z nimi społeczne. Uczeń opanował treści wykraczające poza informacje zawarte w podręczniku. Potrafi selekcjonować i hierarchizować informacje i wiadomości, oceniać opinie innych w sposób krytyczny. Z powodzeniem bierze udział w konkursach i olimpiadach przedmiotowych.

Przewidywana poniżej w tabeli skala ocen w procentach na każdy stopień .

Punktacja w (%)	Ocena
91 - 100	celujący
79 - 90	bardzo dobry
66 - 78	dobry
51 - 65	dostateczny
31 - 50	dopuszczający
0 - 30	niedostateczny

Wymagania edukacyjne – poszczególne działy. Semestr I.

Dział I; Osoba przedsiębiorcza, przedsiębiorczość – pojęcia, uwarunkowania.

Uczeń;

- Wyjaśnia pojęcie przedsiębiorczości, cechy osoby przedsiębiorczej, podaje przykłady.
- Identyfikuje swoje mocne i słabe strony , potrafi określić szanse i zagrożenia.
- Identyfikuje własne kompetencje przedsiębiorcze, dostrzega ograniczenia i możliwości ich rozwoju.
- Identyfikuje i rozumie pojęcie komunikacji interpersonalnej i społecznej, rozumie i potrafi wyjaśnić różnice między nimi.
- Identyfikuje i rozróżnia komunikację werbalną i niewerbalną, umie podać przykłady.
- Określa i rozumie pojęcie barier komunikacyjnych, różnic kulturowych i innych oraz ich wagę dla rozwoju przedsiębiorczości własnej i innych.
- Rozumie i rozpoznaje techniki i metody wywierania wpływu na ludzi, także techniki manipulacji i negatywnego oddziaływania.
- Potrafi się bronić przed manipulacją , rozpoznając metody stosowane przez innych.

Dział II; Podejmowanie decyzji, praca zespołowa i kreatywne myślenie.

Uczeń;

- Rozumie pojęcie decyzji, celu/ów, zarządzania czasem, planowania i jego etapów.
- Potrafi opisać i zastosować wybrane metody podejmowania decyzji.
- Wyjaśnia pojęcie i znaczenie pracy zespołowej, rozpoznaje i analizuje bariery i problemy w tworzeniu i funkcjonowaniu zespołów.
- Wyjaśnia i rozumie pojęcie kreatywnego myślenia, potrafi określić jego znaczenie dla rozwoju przedsiębiorczości i szans rynkowych
- Rozumie i wyjaśnia pojęcie innowacji, rozróżnia ich rodzaje, podaje przykłady i źródła innowacji.
- Potrafi opisać i podać przykłady wpływu innowacji na zdolności konkurencyjne firm .

Dział III; Projekt – pojęcie, zarządzanie projektami.

Uczeń;

- ✓ Rozumie i wyjaśnia pojęcie i istotę projektu, potrafi opisać i przeanalizować na wybranym przykładzie (a nawet wymyślić przykład).
- ✓ Poznaje i rozumie metodę określania celów i etapów rozwoju projektu za pomocą metody SMART.
- ✓ Potrafi przygotować harmonogram i etapy rozwoju oraz realizacji projektu, określić ryzyka i problemy w trakcie realizacji.
- ✓ Potrafi dokonać analizy przebiegu projektu, oceny i podsumowania (krytycznego).

Dział IV; Gospodarka rynkowa i jej cechy oraz uwarunkowania.

Uczeń;

- Określa pojęcie rynku/ów, zna i rozumie pojęcia filarów gospodarki rynkowej, konkurencji i jej rodzajów, rozumie mechanizm rynkowy i jego ograniczenia.
- Zna i potrafi określić oraz opisać podmioty gospodarki rynkowej, jak również zależności jakie występują między nimi.
- Zna podstawowe parametry opisujące gospodarkę rynkową, takie jak; PKB, inflacja – deflacja, zatrudnienie (praca), bezrobocie.
- Wyjaśnia, czym jest budżet państwa oraz jego podstawowe pojęcia; podatki, nadwyżka i deficyt budżetowy, dług publiczny.
- Określa i analizuje źródła wpływów do budżetu państwa, przychody i rozchody, potrafi wyjaśnić wpływ deficytu budżetu na rynek, gospodarkę i funkcjonowanie państwa.
- Wyjaśnia pojęcie rynku/ów, potrafi określić jakie funkcje pełni on w gospodarce.
- Klasyfikuje i rozróżnia rodzaje rynków wg. różnych wybranych kryteriów, wymienia i charakteryzuje główne modele struktur rynkowych [monopol, oligopol, konkurencja doskonała, monopolistyczna, oligopolistyczna].
- Analizuje pozytywne i negatywne skutki ograniczonej konkurencji oraz potrzebę/konieczność przeciwdziałania jej.
- Wyjaśnia prawo popytu i podaży oraz jego uwarunkowania (czynniki).
- Wyjaśnia i rozumie znaczenie podstawowych terminów; konsument – konsumpcja, gwarancja, reklamacja, zakupy na odległość.
- Zna i charakteryzuje podstawowe prawa konsumenta, instytucje chroniące go.
- Rozumie i potrafi opisać patriotyzm gospodarczy, pokazać przykłady.

Dział V; Pieniądz, finanse, finanse osobiste.

Uczeń;

- ❖ Rozumie i potrafi wyjaśnić czym jest pieniądz, zna genezę pieniądza oraz jego cechy i funkcje (zadania), potrafi omówić współczesne formy pieniądza.
- ❖ Zna i potrafi opisać i wyjaśnić podstawowe pojęcia związane z pieniądzem; inflacja, deflacja, przyczyny i skutki tych zjawisk, metody przeciwdziałania.
- ❖ Omawia i wyjaśnia postawy społeczne wobec pieniądza.
- ❖ Wyjaśnia, czym jest budżet domowy, opisuje podstawowe zasady jego tworzenia, określa podstawowe jego składniki – dochody i wydatki gospodarstwa domowego.
- ❖ Opisuje i wymienia podstawowe rodzaje podatków jakie płacimy w Polsce; PIT, CIT, VAT, akcyzowy, cła, opłaty skarbowe i inne, „podatek inflacyjny”. Rozróżnia podatek liniowy od progresywnego.
- ❖ Rozliczanie PIT; przychód, dochód, kwota wolna od podatku, ulgi podatkowe.

Wymagania edukacyjne – poszczególne działy. Semestr II.

Dział I; Usługi finansowe i ubezpieczenia społeczne.

Uczeń;

- Opisuje i charakteryzuje najważniejsze instytucje rynku finansowego w Polsce, potrafi objaśnić ich rolę i znaczenie dla funkcjonowania gospodarki, konsumentów oraz przedsiębiorstw.
- Opisuje i rozróżnia rodzaje usług finansowych na polskim rynku, potrafi wymienić i opisać podstawowe formy oszczędzania i inwestowania, wyjaśnia i rozumie podstawowe terminy ; *debet, limit debetowy, lokata, odsetki, kapitalizacja odsetek, karta płatnicza, depozyt, gwarancje depozytowe.*
- Opisuje i rozróżnia rodzaje kredytów, omawia i rozumie terminy; *kredyt, kredyt konsumencki, RRSO, pożyczki i ich rodzaje, hipoteka – zastaw hipoteczny, zdolność kredytowa.* Umie porównywać rodzaje kredytów i lokat oszczędnościowych.
- Ubezpieczenia i ich rodzaje, po co i na co potrzebne? Rozumie i potrafi wyjaśnić znaczenie terminów; ubezpieczyciel, ubezpieczony, polisa, ogólne warunki ubezpieczenia, suma ubezpieczenia.
- Charakteryzuje i rozumie system ubezpieczeń społecznych i zdrowotnych, rozumie ich znaczenie dla bezpieczeństwa osobistego obywatela/cudzoziemca/pracownika.
- Ubezpieczenia emerytalne – zna i rozumie system emerytalny, odróżnia ubezpieczenie obowiązkowe i dobrowolne, potrafi ocenić wady i zalety każdego dostępnego rodzaju ubezpieczenia emerytalnego.

Dział II; Oszczędzanie i inwestowanie pieniędzy .

Uczeń;

- Rozróżnia formy oszczędzania i inwestowania, potrafi ocenić podstawowe ryzyko między nimi. Zna i wyjaśnia znaczenie terminów; *oszczędzanie, inwestowanie, papiery wartościowe – rodzaje(klasyfikacja), obligacje , akcje.*
- Giełda i jej mechanizmy, inwestowanie na giełdzie czy spekulacja, potrafi wyjaśnić zależności między zyskiem a ryzykiem inwestycji, umie korzystać z różnych źródeł informacji w celu ograniczenia ryzyka.
- Fundusze inwestycyjne, co to jest, dlaczego warto w nie inwestować. Rozumie pojęcie alokacji środków, rozłożenia ryzyka czasie i przestrzeni.
- GPW w Warszawie i jej znaczenie dla polskiej gospodarki. Rola giełdy w gospodarce rynkowej. Mechanizm funkcjonowania giełdy warszawskiej. Podstawowe pojęcia; *giełda, indeks/y giełdowy/e - rodzaje, biuro maklerskie, makler, doradca finansowy, wskaźniki finansowe firm, hossa (byk), bess(niedźwiedź), wskaźniki giełdowe i ich rodzaje, analizy giełdowe – techniczna, fundamentalna.*

Dział III; Osoba przedsiębiorcza na rynku pracy.

Uczeń;

- ✓ Formułuje swoje cele życiowe i potrafi planować swoją karierę zawodową. Określa swoje oczekiwania odnośnie kariery zawodowej oraz potencjalne zdolności. Umie zastosować metodę SMART. Planuj ścieżkę edukacyjną.
- ✓ Poszukiwanie aktywne pracy – analiza ofert pracy, znajomość rynku pracy i instytucji pośredniczących w jej poszukiwaniu.
- ✓ Przygotowanie dokumentów aplikacyjnych – CV, list motywacyjny, jak to zrobić?
- ✓ Rozmowa kwalifikacyjna – mechanizmy , jak się zachować, wskazania, przykłady.
- ✓ Praca [zatrudnienie] – prawa i obowiązki pracownika i pracodawcy.
- ✓ Etyka w pracy , ochrona praw pracowniczych, kto może nam pomóc?

Dział IV; Przedsiębiorstwo, prowadzenie samodzielne biznesu.

Uczeń;

- Wyjaśnia, co to jest przedsiębiorstwo/firma, omawia podstawowe cechy i zasady organizacji pracy w przedsiębiorstwie, potrafi określić pojęcia; *styl kierowania, motywacja, efekt synergii*.
- Koncepcja biznesu i pomysły na działalność gospodarczą. Analiza rynku ; doświadczenia swoje i innych uczestników rynku, źródła finansowania, znaczenie innowacyjności pomysłu na biznes.
- Po co nam firma? Jakże są/mogą być cele biznesu? Zysk jako miernik wartości przedsiębiorstwa.
- Etyka w biznesie – po co ? na co? Czy jest opłacalna? Uczeń potrafi analizować i dyskutować na powyższe pytania, znaleźć argumenty za i przeciw. . Korupcja i jej formy, czy sprzyja rozwojowi, rynkowi?
- Społeczna odpowiedzialność biznesu – co to jest , czym jest, czy jest opłacalna i potrzebna.

UWAGI!

Powyższe wymagania mogą być traktowane jako wskaźniki obowiązujące, które jednakże mogą być korygowane na życzenie zainteresowanych uczniów [klas] w sposób rozszerzający lub zawężający. Na życzenie zainteresowanych poszczególnych klas, nauczyciel może niektóre wybrane tematy rozszerzyć lub ograniczyć obowiązujące tematy.

